

MEMO

Aan **Gemeenteraad**
Van **Raadsgriffie**
Datum **08-07-2016**
Onderwerp **Arbitrage als oplossing geschil Stichting LVO**

Aanleiding

Tijdens de raadsronde van 5 juli 2016 inzake Stichting LVO en het openbaar onderwijs in Maastricht is gesproken over de bevoegdheden van de raad bij het verplaatsen van het openbaar instroompunt HAVO van het Porta Mosana College naar het St. Maartenscollege. Er is een verschil van mening over de uitleg van de statuten van LVO inzake de toepassing van het instemmingsrecht. Stichting LVO is van mening dat de raad in deze situatie geen instemmingsrecht heeft, terwijl de raad van mening is dat zij dit recht wel heeft. Stichting LVO doet het voorstel om het geschil voor te leggen aan een onafhankelijke commissie. De raad onderstreept het belang van duidelijkheid in deze kwestie en reageert positief op het voorstel.

Mogelijkheden

Wanneer men het niet eens kan worden, kan men afspreken de zaak aan **arbitrage** te onderwerpen. Dat kan alleen als beide partijen ermee instemmen, maar vanaf het moment dat partijen een arbitrageovereenkomst sluiten, zijn ze er aan gebonden. Als iemand teleurgesteld is in de uitspraak van de arbiter, kan hij niet meer zeggen, "ik zie er toch maar van af". Dat is een verschil met **mediation**, waarbij men in overleg tot een compromis probeert te komen, en elke partij zich tot het laatste moment (het ondertekenen van het compromis) kan terugtrekken. Het is niet mogelijk om na de uitspraak nog in hoger beroep te gaan, tenzij dit expliciet wordt opgenomen in de overeenkomst (wat niet gebruikelijk is). Als laatste mogelijkheid kan elk van beide partijen proberen via de **rechtbank** van eerste aanleg zijn recht te halen, maar dit heeft de volgende nadelen:

- een procedure bij de rechter is tijdrovend en kostbaar,
- een rechtszaak leidt vaak tot een verstoorde relatie, die een toekomstige vruchtbare zakelijke relatie bemoeilijkt,
- Voor een rechterlijke procedure is de instemming van de tegenpartij niet vereist.

Arbitrage en arbiters

Arbitrage is in Nederland geregeld in het wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Er is een aantal dwingende bepalingen en een aantal regels, waar op basis van overeenstemming vanaf geweken kan worden. In de situatie van de gemeenteraad en Stichting LVO is het te adviseren om het Nederlands Arbitrage Instituut (NAI) de arbitrage te laten begeleiden. De voordelen daarvan zijn:

- Het reglement van het instituut is een goede leidraad;
- Er wordt geholpen bij benoeming arbiters;
- Achter de schermen wordt mee gekeken naar het verloop van de arbitrage en ook de wordt de doorlooptijd in de gaten gehouden;
- De arbiters ontvangen een vast uurtarief;

- Het vonnis voldoet aan voorschriften.

Als arbiters worden gewoonlijk juristen of deskundigen uit de branche aangezocht. Meestal wordt één of een drietal arbiters benoemd. In elk geval een oneven aantal. Dit om te voorkomen dat 'de stemmen staken'. Het Nederlands Arbitrage Instituut heeft als vuistregel dat pas bij een financieel belang van € 500.000 of meer drie arbiters nodig zijn. In het voorliggende geval is er geen sprake van een financieel belang en zou volstaan kunnen worden met één arbiter. Een andere mogelijkheid is dat de gemeenteraad en Stichting LVO beide een arbiter aanwijzen, waarna de twee arbiters samen de derde persoon selecteren. Deze optie zal uiteraard een impact hebben op de kosten (*zie kopje 'Kosten'*)

Procedure

De procedure van een arbitrage is vergelijkbaar met een rechtszaak bij de gewone rechter. De procedure kan pas beginnen als tussen partijen een arbitrageovereenkomst bestaat. De procedure verloopt bijvoorbeeld als volgt:

1. Eén van beide partijen doet een aanvraag voor arbitrage. Middels een motie zou de raad de wethouder kunnen verzoeken deze aanvraag te doen.
2. Bij die aanvraag formuleert de aanvrager een eis, bijvoorbeeld "*Stichting LVO moet dit besluit voorleggen ter goedkeuring aan de raad*", en voert hij de redenen daarvoor aan, en brengt daarbij eventuele bewijsstukken in. De raads werkgroep onderwijs zou namens de raad een eis kunnen formuleren en deze als voorzet overhandigen aan de wethouder. Als bewijsstukken kunnen o.a. alle stukken uit het publieke dossier dienen.
3. De verweerder (Stichting LVO) reageert daarop schriftelijk.
4. Een arbiter of arbitragecommissie wordt aangewezen. Zij kan de partijen nog een aantal malen schriftelijk laten reageren (aangeduid met "repliek" respectievelijk "dupliek").
5. Op een eventuele zitting (mondelijke behandeling) proberen de partijen de arbiter mondeling te overtuigen van hun gelijk. Bij de meeste arbitrages zijn de zittingen niet openbaar.
6. De arbiter beraadt zich en doet vervolgens schriftelijk uitspraak. Deze uitspraak is conform arbitrageovereenkomst bindend.

In plaats van een eis en een verweer kunnen partijen ook een vraag overeenkomen. Bijvoorbeeld de vraag wat de reikwijdte is van art. 7 lid 6 van de statuten van LVO en hoe die zich verhoudt tot het instemmingsrecht van de raad.

Kosten

Aan de begeleiding van het Nederlands Arbitrage Instituut zijn kosten verbonden. De administratiekosten bedragen € 6.000. Er wordt een depot gevormd voor de aanvullende kosten. Voor een geding waar een arbiter in beslecht is een depot van € 15.000 nodig. Voor drie arbiters wordt een depot van € 37.000 gevraagd. De arbiters ontvangen een honorarium van € 225 per uur. In principe betaalt de eisende partijen de administratiekosten en zorgt voor het depot. Hiervan kunnen de partijen afwijken in de overeenkomst.

Het is gebruikelijk dat de in het ongelijk gestelde partij wordt veroordeeld tot uiteindelijke betaling van de kosten van de arbitrage. Hier kan worden afgeweken door afspraken te maken in de overeenkomst, zoals bijvoorbeeld het delen van de kosten. Het is niet mogelijk een indicatie te geven van de kosten. Deze worden namelijk achteraf berekend op basis van het benodigd aantal uren. Een arbiter kost naar verwachting tussen de € 150 en € 300 per uur.

Advies

Om een motie in te dienen waarin u het college verzoekt de arbitrageprocedure te starten, waarin u namens de raad uw voorwaarden en overwegingen formuleert. (Zie concept motie in bijlage).

CONCEPT MOTIE

Indiener	
Raadsvergadering	13 juli 2016
Agendapunt	Stichting LVO en bevoegdheden raad openbaar onderwijs
Onderwerp	Inzet arbitrage bij geschil Stichting LVO
Besluit gemeenteraad	

De gemeenteraad van Maastricht, in vergadering bijeen op 13 juli 2016.

Overwegende dat:

- er een verschil van mening bestaat over het instemmingsrecht van de raad bij het verplaatsen van het openbaar instroompunt HAVO van het Porta Mosana College naar de locatie van het St. Maartenscollege;
- de gemeenteraad van twee juristen advies heeft gekregen inzake zijn bevoegdheden rondom het openbaar onderwijs in Maastricht en beide adviezen bevestigen dat de raad in deze situatie instemmingsrecht heeft;
- dit afwijkt van het standpunt van Stichting LVO inzake de bevoegdheden van de raad;
- er absoluut geen onduidelijkheid over bevoegdheden meer kan bestaan wanneer het denominatievraagstuk in het najaar wordt besproken.

Constateernde dat:

- Stichting LVO bij haar standpunt blijft dat de raad in deze kwestie geen bevoegdheid heeft;
- Stichting LVO zelf ook voorzien is van juridisch advies, welke het standpunt van Stichting LVO onderschrijven;
- de gemeenteraad en Stichting LVO hebben uitgesproken bij voorkeur gezamenlijk naar een oplossing te zoeken;
- arbitrage dit kan bieden, in tegenstelling tot een juridische procedure waarbij raad en Stichting LVO tegenover elkaar komen te staan;
- een arbitrageprocedure tot een bindend oordeel leidt, in tegenstelling tot mediatie;
- het Nederlands Arbitrage Instituut als onafhankelijke organisatie het arbitrageproces kan begeleiden.

Verzoekt het college om:

- in samenwerking met Stichting LVO de arbitrageprocedure zo snel mogelijk te starten en daarbij het onafhankelijke Nederlands Arbitrage Instituut te vragen om begeleiding;
- Het Nederlands Arbitrage Instituut te bevragen te bemiddelen bij het aanwijzen van een geschikte arbiter; naar suggesties met betrekking tot het aanwijzen van een arbiter;
- Stichting LVO hierover te informeren en gezamenlijk de arbitrageovereenkomst op te stellen;
- In de arbitrageovereenkomst vast te leggen dat de administratieve kosten en de kosten voor de arbiters gedeeld zullen worden tussen de gemeente en Stichting LVO;
- als arbitrageaanvrager de eis namens de raad als volgt te formuleren: *“Wij eisen dat het besluit tot het verplaatsen van het (openbaar) instroompunt HAVO van het Porta Mosana College naar de locatie van het St. Maartenscollege zo snel mogelijk alsnog ter goedkeuring aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.”*
- de raad op de hoogte te houden van de voortgang.

En gaat over tot de orde van de dag.